

Practician al unui figurativ rafinat, de data aceasta Vladimir Șetran plonjează total în abstract, eliminând aproape orice urmă din trecut, lăsându-se stăpânit numai de culoare.

■ artiști în expoziție de petre tânăsoaica

Dialog într-un suspans poetic

Fotografii: Mihai Nae

Generația tânără de absolvenți ai Facultății de Istoria Artei din București se grăbește să intre în pâine și bine face, pentru că se simte nevoia unei priviri proaspete asupra artei românești contemporane.

Și, chiar dacă aplicațiile acestei generații se plasează pe sugestiile venite de la dascălii ei, nivelul de interpretare este cel puțin corect, surprinde, ca în cazul Diane Ursan,

prin ambiția de a construi într-o expoziție un discurs plastic egal de la un capăt la altul. Nu știu dacă în afara expoziției de la Galeria Moir (o găsiți pe Bulevardul Iancu de Hunedoara, la numărul 64!), foarte tânărul curator despre care scriem aici, a mai exersat vreodată pe această temă ori poate această acțiune este chiar debutul său. Cei doi artiști pe care îi selectează, Vladimir Șetran, nume mai mult decât cunoscut în arta plastică românească, venind din generația

de aur a anilor '60-'70, și maturated acum Marius Leonte, unul pictor, iar celălalt sculptor, vin în galeria amintită mai sus cu un repertoriu echilibrat ale cărui elemente, pot fără prea multă greutate, să dialogheze. Un singur inconvenient găsim acestei expoziții și anume acela că spațiul este prea mic, iar fructificarea lui îi impune observatorului un efort prea mare pentru construirea analogiilor și obținerea unei perspective optime. Îmi amintesc cu plăcere de interpretarea profesorului Cristian Robert Velescu a asocierii pe care o făcea la celebra expoziție de la începutul secolului trecut din New York, referitoare la asamblajul Marcel Duchamp – Constantin Brâncuși, ce pare să fie reluat și aici drept fir conductor către un efect scontat.

Venit din proximitatea generației lui Horia Bernea, cu un debut ceva mai timpuriu, Vladimir Șetran poate să fie asimilat acesteia până la un punct, iar recapitularea parcursului artistic al acestuia este o cale pe care experimentul propriu îl detașează în epocă. Îmi vine în minte o lucrare precum *Pisica de mare*, dintr-o perioadă mai veche a artistului despre care scriem, care trimite cu gândul la *Praporii* lui Horia Bernea și care, prin desenul inclus, îl trădează pe desenatorul de excepție care este Vladimir Șetran. Practician al unui figurativ rafinat – amintim aici superbele sale nuduri, ale căror linii pură încarcă imaginea de un lirism senin –, de data aceasta Vladimir Șetran plonjează total în abstract, eliminând aproape orice urmă din trecut, lăsându-se stăpânit numai de culoare. Aproape nimic din ceea ce face acum nu veți regăsi în lucrările sale anterioare, în afară poate numai de acel aer poetic amintit înainte. Lucrează cu pastă groasă, acolo unde vrea să marceze punctul de fugă, de parcă ar reconstrui teritorii de magmă întunecată și stinsă, învăluită fiind de culori calde, care să împingă centrul în față; rozul pur verdele crud, azurul țin culorile tari într-un suspans poetic ce înlătură orice urmă de stângăcie. Lucrările de acum nu cer nici o interpretare, se lasă privite ca experimente combinatorii de purități coloristice, care evacuează riguros umbrele oricărei temeri. Poate și din cauza aceasta nici una dintre lucrări nu poartă un titlu, cum nici expoziția în sine nu reclamă așa ceva.

Celălalt artist, sculptorul Marius Leonte, produs și el al școlii bucureștene, vine după exerciții la fel de spectaculoase ca și cele ale maestrului Vladimir Șetran, poate mai puțin neașteptat în traseul său către abstractizarea formelor plastice, dar pentru cine nu-i cunoaște lucrările de până acum și ia contact pentru prima dată cu el îl va recepta ca fiind așezat într-o formulă maturizată. În urmă cu câțiva ani punea în practică două proiecte,

o tabără de creație la fabrica de bere Tuborg și una într-un parc din orașul Constanța, care îi vor aduce recunoașterea unanimă a confrăților, dar și a publicului. În lucrările de aici, cel puțin în cele pe care le-am identificat din postările de pe net, ni-l reamintim, ca tehnica de lucru, pe Aurel Vlad, diferit, totuși, ca abordare tematică de acesta. Temător, dar foarte concis, autorul își califică lucrările din această perioadă drept niște balauri. Facem o paranteză aici pentru a explica un lucru ce ni s-a părut de-a dreptul ieșit din comun. Niște sondaje de opinie relevă că simplul privitor, neinstruit deci, îi citește lucrările ca fiind plăcute. Multe dintre ele, lucrute în manieră figurativă, sunt evident închipuiri plastice, care pleacă de la date concrete, dar rezumă în mod particular obiectul final. Cititorul acestor semne pare să înțeleagă de la sine drumul parcurs de artist, recunoaște cu alte cuvinte în elementele concrete ceea ce cândva s-a așezat în memorie sub înfățișări cunoscute. Lucrările din această etapă, executate din metal, din bucăți de tablă sudate, din tije metalice și decupaje ondulate recuperază, într-o stare nouă, ceea ce nu ar fi putut să fie niciodată fără intervenția artistului. Cum este greu de recuperat și traseul aflat în plină maturizare al acestuia, deși, la un moment dat, am fost tentat să recunosc într-un pește metalic, aflat în parcul din Constanța, mâna lui Giacometti. Este însă numai o părere, pentru că Marius Leonte tulbură cu tușul său tot timpul mărcile de prestigiu, afirmându-și propria viziune anterioară.

Cele câteva lucrări din expoziția de la Moir amintesc vag de parcursul de până acum. Lucrate în bronz, sprijinite pe tije de fier ruginit, lucrările de acum par elemente esențializate, decupate din mai vechile experimente. Am avut vaga senzație că suportii de lemn au fost și ei cândva elemente ale unei camere obscure destructurate, așa încât imaginea dinlăuntru să se încarneze frust. Cu toate acestea bronzul patinat lasă pe alocuri strălucirea scânteietoare (dar cât de fin!), pentru a juca sugestia pe care le aștepti. Afirmam mai înainte că ar fi fost nevoie de un spațiu mai aerisit, mai larg, pentru ca să se închege un contrapunct mai adecvat cu lucrările lui Vladimir Șetran. Mi-am imaginat una dintre lucrările sale, care poate fi citită ca un chip venit dintr-o preistorie barbară, în linie directă cu o planetă de smoală albastră, plutind în spațiul de azur al uneia dintre lucrările lui Vladimir Șetran. În orice caz, măcar și pentru surpriza întâlnirii cu cele două ipostaze ale artiștilor despre care am scris aici și expoziția de la Moir merită văzută; Diana Ursan decupează cu precizie un moment nou-nouț în viața celor doi artiști. Și încă unul radical. ■

